

بهار در پاییز

گزارشی از پنجمین دوره کتاب فصل

• یلدا سیف

ارزیابی قرار می‌گیرند و آثاری که حداقل یک رأی مثبت احراز کنند، به مرحله دوم داوری راه می‌یابند.

۲. کتاب‌های راه‌یافته به مرحله دوم از سوی دو داور ارزیابی می‌شوند و نتایج در فرم‌های ویژه‌ای درج می‌شود. کتاب‌هایی که از ۱۰۰ امتیاز حداقل ۸۰ امتیاز کسب کنند به مرحله نهایی راه می‌یابند.

۳. در مرحله نهایی در نشست مشترک داوران اصلی و دبیر علمی، آثار راه‌یافته به این مرحله، مورد بررسی و ملاحظه نهایی قرار می‌گیرند، چنانچه امتیاز اثر برتر، بیش از ۹۰ باشد، به‌عنوان برگزیده و در غیر این صورت به‌عنوان شایسته تقدیر معرفی خواهد شد.

بر اساس آیین‌نامه جایزه کتاب فصل معیارهای بهترین کتاب عبارتند از:

الف) بدیع بودن موضوع کتاب؛
ب) رعایت استانداردها در ساختار، فصل‌بندی، نگارش، دستور زبان و واژگان؛

ج) رعایت استانداردها در ذکر منابع و مأخذ؛
د) بره‌بندی از قدرت تحلیل و استنتاج منطقی؛
ه) پاکیزگی و آراستگی کتاب از حیث حروفچینی، صفحه‌آرایی و چاپ؛

ی) رعایت استانداردهای تصحیح و ترجمه در خصوص آثار ترجمه‌شده و تصحیح‌شده.

ارزیابی کتاب‌ها از سوی نزدیک به ۳۰۰ تن از اندیشمندان و صاحب‌نظران حوزه‌های علمیه، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و همچنین اعضای هیأت علمی

پنجمین دوره جایزه کتاب فصل بیست‌ونهم مهرماه در تالار علامه امینی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران به همت خانه کتاب برگزار شد. در پنجمین دوره کتاب فصل، آیین‌نامه این جایزه از سوی کارشناسان خبره مورد بازبینی و ارزیابی قرار گرفت و برخی از مواد آن نسبت به چهار دوره قبل تغییراتی داشته است. بر اساس آیین‌نامه جدید داوری کتاب فصل در چند مرحله انجام می‌شود:

۱. ابتدا تمام کتاب‌ها از سوی گروه داوران مربوط مورد

دایرةالمعارف‌ها و مؤسسات پژوهشی و قضاات دیوان عالی کشور انجام می‌گیرد.

در این دوره از مجموع آثار منتشرشده، ۲۴۰۲ عنوان در موضوعات ده‌گانه دیوبی ارزیابی شدند که ۱۷۸ اثر به مرحله دوم راه یافتند و از این میان، ۳۵ کتاب برگزیده و شایسته تقدیر شناخته شدند.

مراسم پنجمین دوره جایزه کتاب فصل با حضور جمعی از اهالی قلم و نشر برگزار شد. در شروع مراسم علی شجاعی صائین، مدیر عامل خانه کتاب، ضمن تشکر از همکاران دبیرخانه کتاب فصل، درباره بازبینی آیین‌نامه جایزه کتاب فصل در دوره پنجم توضیحاتی داد. وی اظهار امیدواری کرد که برگزاری چنین مراسمی موجب توسعه فرهنگی کشور شود.

سخنران بعدی، دکتر نصرالله پورجوادی، یکی از برگزیدگان این دوره بود که در سخنان خود به فعالیت‌های نشر در سال‌های اخیر پرداخته و نکاتی درباره کتاب باده عشق بیان کرد. وی گفت: کتاب باده عشق، تاریخ یک اندیشه و ایده است. پورجوادی اظهار داشت: اگر ما تاریخ یک فکر را بررسی کنیم، به‌طور کلی نزاع‌های بر سر آن منتفی خواهد شد. ایشان، مفهوم عشق را در کتاب در طول تاریخ با توجه به تحولاتی که داشته مورد بررسی قرار داده و جوانب مختلف آن را به‌خصوص هنگامی که این واژه وارد شعر و ادب فارسی شده است، تحلیل کرده است.

سپس محسن ناجی نصرآبادی از دیگر برگزیدگان این دوره درباره کتاب‌شناسی فیض کاشانی سخن گفت.

وی اظهار داشت: این اثر سیاهه کامل آثار و تألیفات فیض کاشانی با بهره‌گیری از فهرست‌های خودنوشت وی و سایر فهرست‌های نسخ خطی به همراه جستاری‌های کتاب‌شناسانه و نسخه‌شناسانه است. همچنین در این کتاب زندگی‌نامه علامه محسن فیض کاشانی و ویژگی‌های آثار وی و تحولات فکری فیض کاشانی تشریح شده است.

در ادامه حجت‌الاسلام دکتر محمد کاویانی که کتاب روان‌شناسی و تبلیغات وی در پنجمین دوره جایزه کتاب فصل شایسته تقدیر شناخته شده است، درباره این اثر گفت: این کتاب مجموعه قابل‌توجهی از نزدیک به ۲۰۰ فریضه روان‌شناختی است که در تبلیغات به نوع خاصی اثر می‌گذارد. وی با بیان اینکه ساختار این کتاب مبتنی بر ارکان تبلیغات است افزود: این کتاب یک حلقه از سه حلقه کاری است که در این زمینه در شرف انجام است. کاویانی در پایان گفت: تبلیغات دینی باید با ابزار امروزی همراه شود.

دکتر معصومه ایمانی‌پور از شایستگان تقدیر این دوره نیز درباره کتاب مبانی پرستاری سرطان نکاتی را بیان کرد. وی گفت: در تألیف کتاب سعی شده که بیشتر دیدگاه پرستاری و مراقبتی لحاظ شود و منبع درسی مفیدی برای دانشجویان دوره پرستاری باشد. ایمانی‌پور افزود: در این کتاب به راهکارهای پیشگیری و علل بیماری برای غیرمتخصصان به زبان ساده اشاره شده است.

استاد عبدالله انوار، نماینده داوران جایزه کتاب فصل، دیگر سخنران این مراسم بود. وی عنوان کرد: ایرانی کلام و حیات قرآنی را فرا گرفت و با این کلام در تمام زمینه‌ها

پیشرفت کرد.

مصطفی رحماندوست، نماینده داوران حوزه کودک و نوجوان کتاب فصل، سخنران دیگر این مراسم بود. وی گفت: نویسندگان برگزیده، منبع انرژی‌ای برای تزریق به جامعه علمی و فرهنگی هستند. رحماندوست جامعه کودک و نوجوانان ایرانی را نیازمند توجه بسیار جدی برای کتاب‌خوان شدن دانست و عنوان کرد که کشور ما باید برنامه‌ریزی‌های دقیقی برای کتاب‌خوانی کودکان داشته باشد و زمینه‌های کتاب‌خوان شدن را فراهم آورد.

در ادامه این مراسم دکتر محسن پرویز، معاون امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی سخن گفت. محور اصلی سخنان ایشان درباره چگونگی معرفی کتاب‌های برگزیده به جامعه بود. پرویز هدف از برگزاری این جلسات را معرفی و شناساندن کتاب‌های خوب و با ارزش به جامعه دانست و تصریح کرد: کتاب به‌عنوان فرهنگ مکتوب و قابل‌انتقالی زیربنای تمام علوم محسوب می‌شود و باید با توجه بیشتر به آثار ارزشمند، فرهنگ کتاب‌خوانی در جامعه پیشرفت کند و آثار به‌درستی معرفی شوند.

پس از دکتر پرویز، دکتر محمدعلی رضائی فرانی، دبیر علمی جایزه کتاب فصل، سخنرانی کرد. وی گفت: به‌گفته قرآن بهترین کتاب، کتابی است که انسان‌ها را به حوزه‌های موردنیازشان هدایت کند و بدترین کتاب، کتابی است که موجب انحراف گردد و تنها به‌انگیزه مادی نوشته شود. وی درباره تغییرات فرآیند داوری نکاتی را عنوان کرد و از زحمات دکتر منوچهر اکبری، دبیر علمی جایزه کتاب فصل در چهار دوره گذشته، تقدیر و تشکر کرد.

پایان‌بخش این مراسم، آیین اعطای جوایز بود که برگزیدگان جوایز خود را از دست استاد انور، دکتر پرویز، دکتر رضائی فرانی، دکتر پورجوادی و دکتر ساکت دریافت کردند.

فهرست برگزیدگان و شایستگان تقدیر پنجمین دوره جایزه کتاب فصل از این قرار است.

آثار برگزیده:

۱. کلیات

- کتاب‌شناسی فیض کاشانی، به‌اهتمام: محسن ناجی نصرآبادی، مشهد: بنیاد پژوهش‌های اسلامی؛ تهران: مدرسه عالی شهید مطهری.

۲. دین

باده عشق: پژوهشی در معنای باده در شعر عرفانی فارسی، تألیف: نصرالله پورجوادی، تهران: کارنامه.

۳. علوم اجتماعی

- نشانه‌شناسی رسانه‌ها، تألیف: مارسل دانتی، ترجمه: گودرز میرانی و بهزاد دوران، تهران: چاپار و آئیسه‌نما.

۴. کودک و نوجوان

- خرسی به‌نام پدینگتن، تألیف: مایکل باند، ترجمه: کاتارینا ورزی. تهران: قدیانی، کتاب‌های بنفشه

- گل‌هایی برای آلجرتون، تألیف: دنیل کیوز، ترجمه: زهره جواهری، تهران: امیرکبیر، کتاب‌های شکوفه

- راه دور و دراز خانه، تألیف: اووه تیم، ترجمه: الهام مقدس. تهران: ایران‌بان.

- داستان یک مرد، تألیف: مجید ملامحمدی. تهران: شرکت به‌نشر.

- فرهنگ‌نامه نام‌آوران، تألیف: گروهی از مؤلفان، سرویراستار: جعفر ربانی، تهران: طلایی.

- مجموعه چرا حیوانات ...، تألیف: الیزابت مایلز، ترجمه: مجید

عمیق، تهران: مهاجر.

تهران: تحفه.

آثار شایسته تقدیر

۱. فلسفه و روان‌شناسی

- آزادی و خیانت به آزادی، تألیف: آیزایا برلین، ترجمه: دکتر عزت‌الله فولادوند، تهران: نشر ماهی.

- مهندسی گلخانه، تألیف: مرکز ترویج مهندسی کشاورزی شمال شرق آمریکا، ترجمه: محمدحسین عباسپور فرد و محمدعلی ابراهیمی نیک، مشهد: بنفشه
- فرهنگ جامع طیور، تألیف دکتر عباسعلی قیصری، علیرضا آذربایجانی و مهندس فاطمه احمدی، اصفهان: ارکان دانش

۲. دین

- امام رضا (ع)، تألیف: محمدرضا ناجی، تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی.

- روان‌شناسی و تبلیغات؛ با تأکید بر تبلیغ دینی، تألیف: محمد کویانی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

- سلسله پژوهش‌های فقهی - حقوقی، تدوین و تألیف: معاونت آموزش قوه قضاییه؛ دفتر آموزش روحانیون و تدوین متون فقهی، قم: نشر قضا.

- تربیت اخلاقی: سیره تربیتی پیامبر(ص) و اهل بیت(ع)، تألیف: محمد داودی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

۶. هنر
- مرشدان پرده‌خوان ایران (۳۰ دفتر)، تألیف: دکتر حمیدرضا اردلان، تهران: فرهنگستان هنر.

- تئوری مرمت، تألیف: سزاره برندی، ترجمه: پرویز حناچی، تهران: دانشگاه تهران.

- عصر طلایی هنر ایران، تألیف: شیلا کنبی، ترجمه: حسن افشار، تهران: نشر مرکز.

۷. ادبیات

- مجموعه شعر طوفان واژه‌ها، سروده: سیدحمیدرضا برقی، تهران: ابتکار دانش.

- وقایع‌نگاری بن لادن یا تاریخ عالم‌آرای طالبان، نوشته: محمدعلی علومی، تهران: هزاره ققنوس.

- فرهنگ توصیفات امام خمینی(س) در شعر شاعران، تألیف: پرویز بیگی حبیب‌آبادی، تهران: مؤسسه چاپ و نشر عروج.

- زبان عرفان، تألیف: علیرضا فولادی، قم: فراگفت

۳. علوم اجتماعی

- رساله‌ای درباره حکومت، تألیف: جان لاک، ترجمه: حمید عضدانلو، تهران: نشر نی.

- مسئولیت‌های خارج از قرارداد: درباره پرداخت خسارت و استرداد عین و امتیازات، تألیف: مهراب داراب‌پور، تهران: مجد.

- فلسفه حقوق مبانی و کارکردها، تألیف: توماس موراووتز، ترجمه: بهروز جندقی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

- مدیریت تکنولوژی در سازمان‌های تکنولوژی - بنیان، تألیف: هانس تامه‌این، ترجمه: سیدکامران باقری، مرتضی رضایپور و سیدهادی کمالی، تهران: رسا.

- مدیریت بین‌المللی تطبیقی، تألیف: کارلا ال. کوئن، ترجمه: غلامرضا طالقانی و سیداسماعیل اصغرپور، تهران: علم و ادب.

۸. تاریخ
- اقتصاد و سیاست خارجی عصر صفوی، تألیف: رودلف پ. متی، ترجمه: حسن زندیه، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

۹. کودک و نوجوان

- داستان طبقه هفتم غربی، نوشته: جمشید خانیان، تهران: نشر افق.

- مجموعه شعر ارنگ بگو چه رنگ، سروده: افسانه شعبان‌نژاد، تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.

- مجموعه شعر کودکی از جنس نارنجک، سروده: محمد گودرزی دهریزی، تهران: روزگار.

- مجموعه مفاهیم پایه در علوم تجربی، تألیف جکی بال و دیگران، ترجمه: شاهده سعیدی، حسن سالاری، حسین دانشفر، فروغ فرجود و شهلا مهدوی، تهران: فاطمی.

۴. علوم خالص

- پایه‌های زمین‌شناسی ساختمانی، تألیف: محمدرضا قاسمی، تهران: سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور.

۵. علوم کاربردی

- مبانی پرستاری سرطان، تألیف: دکتر معصومه ایمانی‌پور،